

Plesni ritmi in strasten izraz

Ansambel La Capricciosa
v okviru Festivala Maribor
2013 na ptujskem gradu

TJAŠA KRAJNC

V viteški dvorani ptujskega gradu je v nedeljo nastopila nemška komorna zasedba za staro glasbo La Capricciosa, ki deluje od leta 1997 v Berlinu. Vodi jo japonska violinistka **Mika Jonezava**, koncertna mojstrica orkestra Komične opere Berlin, glasbeniki v ansamblu so prav tako člani tega uglednega nemškega orkestra. Ansambel izvaja instrumentalno glasbo baročnih obdobjev pa tudi srednjega veka in renesanse, največkrat na kopijah izvirnih zgodovinskih glasbil, občasno – tudi na koncertu na Ptuju – pa na modernih godalih z baročnimi loki, medtem ko sta bila teorba in čembalo izdelana po modelih zgodovinskih glasbil iz tistega časa.

Osrednji ustvarjalci prvega dela koncerta so bili skladatelji 17. stoletja iz severne Italije, ki so se navdihovali v neizčrpni umetniški domišljiji, svobodi idej in intuiciji. Stylus phantasticus, fantastični glasbeni slog, je temeljil na inventivnem muziciranju, harmonsko bogatejši glasbeni govorici, virtuoznosti ter dinamičnem in dramatičnem izrazu, kar najlepše prepoznamo v glasbi skladateljev, kot so Castello, Cima, Uccellini, Frescobaldi, Merula, Fontana, Bertali in drugi mojstri glasbe 17. stoletja.

Iz opusa Marca Uccellinija, enega največjih mojstrov baročne sonate, smo uvodoma poslušali Sonato sopra la Bergamasca – sonato na temo hitrega kmečkega plesa iz okolice Bergama, s stalnim ponavljanjem osnovne melodije v ostinatnem basu, z variiranjem in drzno kromatiko, ki je na začetku koncerta izzvala izrazit virtuozni impulz violinistke in celotne skupine. Uccellinijev nekoliko starejši sodobnik Tarquinio Merula, eden najnaprednejših ustvarjalcev prve polovice 17. stoletja, je v instrumentalnih kanconah La Catterina in La Lusignuola prav tako uporabil priljubljene ostinatne figure v basu. Podobno se je Antonio Bertali, ki je deloval kot skladatelj

Violinistka Mika Jonezava je z godalci predstavila izrazito virtuozno in hkrati tonsko občutljivo interpretacijo. (Arhiv festivala)

operne glasbe in dirigent na dvoru Ferdinanda II. na Dunaju, pogosto posvečal živahni instrumentalni glasbi in variacijam na ostinatnem basu. Ansambel La Capricciosa je zaigral Bertalijevo Ciaccono – večdelno skladbo na ostinatnem basu, v kateri so prišle do izraza značilnosti svobodnega, improvizacijskega sloga baročne instrumentalne glasbe: neprekinjen ritem solističnih pasaj, figuracija, pizzicato in uporaba alikvotnih tonov, hitre spremembe v lokovanju in tehniki zvočnih učinkov. Violinistka Mika Jonezava je z godalci predstavila izrazito virtuozno in hkrati tonsko občutljivo interpretacijo, medtem ko sta jim izvajalca generalnega basa omogočala dostojno bogato akordsko spremljavo, ki je v skupni igri odkrila pravo erupcijo glasbene energije.

Plesno obarvana glasba je izstopala tudi v triglasnih Ballettih italijanskega zgodnjebaročnega mojstra vokalne glasbe Claudia Monteverdija iz prve zbirke Scherzi musicali, izdane leta 1607. Izvajalci ansambla La Capricciosa so v njih razvili melodično ubrano in tonsko usklajeno komorno igro z veliko muzikalno izraznostjo in dobro komunikacijo s poslušalci. Kot zanimiv prehod k zgodnejši glasbi so zaživele tri renesančne polifone skladbe z duhovno vsebino skladatelja Giovannija Marie Nanina iz druge polovice

16. stoletja in začetka 17. stoletja, nastale po vzoru Palestrine, in Sonata á 4 za tri glasove in generalni bas Giovannija Paola Cime, v kateri izstopata visoka, melodična glasova ob akordski spremljavi teorbe in čembala.

Glasbeniki ansambla La Capricciosa so v pestro sestavljenem sporedu variacijskih skladb v plesnih ritmi izvedli še delo iz obdobja zrelega baroka: tristavčni Concerto grosso v D-duru, op. 6/7 "mojstra nad mojstri" italijanske instrumentalne glasbe Arcangela Corellija, z značilnim menjavanjem solističnih glasov in celotnega instrumentalnega ansambla. Zvočno popotovanje po italijanski glasbi od renesanse do poznega baroka so obogatili še s Triosonato op. 1/2 Antonia Vivaldija – z variacijami na temo priljubljene La Folie, popularne, plesne melodije iz Španije v 17. stoletju, z izrazno duhovitostjo in stopnjevanjem izvajalske zahtevnosti. Kot najmlajše delo, nastalo okoli 1740., so berlinski glasbeniki izvedli Triosonato v D-duru, B. D2, Giuseppeja Tartinija, živahno razgibano skladbo za dve violini in generalni bas, z virtuoznimi deli in tudi z nežno občutenimi odseki. Zalet izjemne glasbene energije ansambla La Capricciosa se je udejanjil v zavzeti, temperamentni in prodorni skupinski igri, ki je odkrila čisto radost muziciranja.